พ.ศ. 2543

สำนักหอสมุด

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสังคมเศรษฐกิจ พฤติกรรมทันตสุขภาพ และสภาวะทันตสุขภาพผู้สูงอายุ จังหวัดแพร่

พัชรี สมบัติโต

อภิธานนิทนาการ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการระบาด
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2543

ISBN 974 – 664 – 798 – 9

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วพ
พ524ค
2543 54090 ก.2

Copyright by Mahidol University

3836891 SIEP/M : สาขาวิชา : วิทยาการระบาด ; วท.ม. (วิทยาการระบาด)
คำสำคัญ : สภาวะทันตสุขภาพ/ ผู้สูงอายุ/ ปัจจัยสังคมเศรษฐกิจ/ พฤติกรรมทันตสุขภาพ/ ความสัมพันธ์

พัชรี สมบัติโต : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสังคมเศรษฐกิจ พฤติกรรมทันตสุขภาพ และสภาวะทันตสุขภาพผู้สูงอายุจังหวัดแพร่ (THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIO-ECONOMIC FACTORS,HEALTH BEHAVIOR AND ORAL HEALTH STATUS IN THE ELDERLY IN PHRAE PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ประเสริฐ อัสสันตชัย พ.บ.(เกียรตินิยมอันดับ 2), FRCP (London), พจมาน ศรีนวรัตน์ ท.บ., M.Sc. (Prosthetic Dentistry), เพียงจันทร์ โรจนวิภาต วท.บ., M.H.S. (Biostatistics). 119 หน้า. ISBN 974 - 664 - 798 - 9

การสำรวจสภาวะทันตสุขภาพแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2537 พบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาโรคฟันผุ โรคปริทันต์และการใส่ฟันปลอม การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องจะทำให้ได้ข้อมูลเพื่อวางแผนแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าวได้ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบาดวิทยาและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสังคมเศรษฐกิจ พฤติกรรมทันตสุขภาพและสภาวะทันตสุขภาพของผู้สูงอายุ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในจังหวัดแพร่ จำนวน 389 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการตรวจสุขภาพช่องปากโดยทันตแพทย์และสัมภาษณ์ข้อมูลประชากร สังคมเศรษฐกิจ และพฤติกรรมทันตสุขภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การทดสอบไค สแควร์ และการหาค่าสัมประสิทธ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีประสบการณ์การเป็นโรคฟันผุร้อยละ 94.6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรุนแรงของโรคฟันผุ ได้แก่ อายุ ($p < .0001$) ระดับการศึกษา ($p < .0001$) การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ($p < .0001$) การได้รับข่าวสารทันตสุขภาพ ($p = .001$) และพฤติกรรมทันตสุขภาพ ($p < .0001$) พบเหงือกอักเสบร้อยละ 60.3 ปริทันต์อักเสบร้อยละ 39.7 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรุนแรงของโรคปริทันต์ ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัว ($p = .015$) และการได้รับข่าวสารทันตสุขภาพ ($p = .031$) ผู้ที่สูญเสียฟันทั้งปากร้อยละ 10.0 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการมีฟันคงเหลือในช่องปาก ได้แก่ อายุ ($p < .0001$) ระดับการศึกษา ($p < .0001$) การเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ($p < .0001$) การได้รับข่าวสารทันตสุขภาพ ($p = .023$) และพฤติกรรมทันตสุขภาพ ($p < .0001$) มีผู้สูงอายุใส่ฟันปลอมร้อยละ 28.8 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใส่ฟันปลอมของผู้สูงอายุ ได้แก่ เพศ ($p = .014$) และพฤติกรรมทันตสุขภาพ ($p = .048$)

จากการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุจำเป็นต้องได้รับการรักษาโรคในช่องปากอย่างถูกต้องและครอบคลุมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ รวมทั้งต้องได้รับความรู้และส่งเสริมการมีพฤติกรรมทันตสุขภาพที่ถูกต้องตั้งแต่เยาว์วัย อันจะนำไปสู่การมีทันตสุขภาพที่ดีจนถึงวัยสูงอายุ

Copyright © by Chulalongkorn University

3836891 SIEP / M : MAJOR : EPIDEMIOLOGY ; M. Sc. (EPIDEMIOLOGY)
KEY WORDS : ORAL HEALTH STATUS / THE ELDERLY / SOCIOECONOMIC FACTORS / HEALTH BEHAVIOR / RELATIONSHIP

PATCHAREE SOMBATTO :THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIOECONOMIC FACTORS,HEALTH BEHAVIOR AND ORAL HEALTH STATUS IN THE ELDERLY IN PHRAE PROVINCE. THESIS ADVISORS : PRASERT ASSANTACHAI,M.D., F.R.C.P. (London) , POTCHAMAN SINAVARAT , M.Sc.(Prosthetic Dentistry), PIANGCHAN ROJANAVIPART, M.H.S. (Bio statistics). 119 p. ISBN 974 – 664 – 798 – 9

The Thai national oral health survey in 1994 revealed that dental caries, periodontitis and denture problems were the important oral health problems among the Thai elderly. The study of various risk factors, related to this oral health problem is therefore crucial to the strategic planning of the management of the above problems. This cross-sectional survey intended to explore the epidemiology of oral health problem i.e. dental caries, periodontitis, the remanning teeth and denture wearing, as well as their relationship with socioeconomic factors including the oral health behavior. Three hundred and eighty nine elderly persons aged 60 years or more living in Phrae Province were recruited. The oral examination was done by a local dentist and the interview was done by the author and colleagues. Chi-square test and pearson' s product moment correlation were used for data analysis

94.6 % of the elderly has dental carries. There is statistically significant association between age (p <.0001),education (p <.0001),social activities (p <.0001),the exposure to oral health hygiene information (p = 001),oral heath behavior (p <.0001) and dental caries. 60.3 % have chronic gingivitis and 39.7 % have periodontitis. There is statistically significant association between family support (p = .015) ,as well as the exposure to oral health hygiene information (p =.031) and periodontal status. 10 % of these sample are totally edentulous. There is statistically significant association between age (p <.0001),education (p <.0001),social activities (p <.0001), the exposure to oral health hygiene information (p =.023),oral heath behavior (p <.0001) and the number of remaining teeth. Regarding the denture wearing, there are 28.8 % of the sample. There is statistically significant association between male gender (p =.014), as well as oral health behavior (p =.048) and denture wearing.

In conclusion the elderly should easily access the correct treatment provided by dentists or dental nurses. The basic dental management should be incorporated into the local health centers in the community.This includes oral hygiene,education and oral health promotion.

Copyright by Mahidol University